

Nederlandse handel in kaas

januari 2017

Jakob Jager en Gerben Jukema

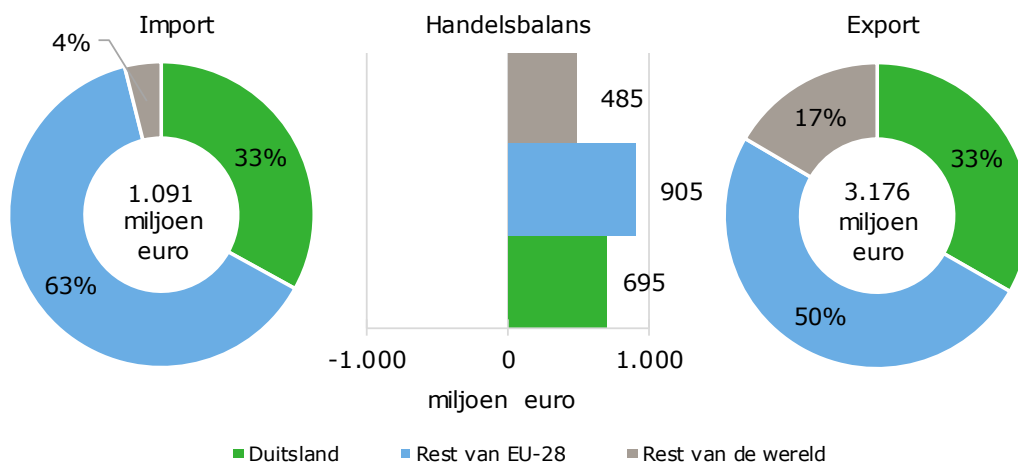


Waarde kaasexport in 2016 licht gestegen

De export, inclusief wederuitvoer, van kaas is met € 68 mln. gestegen naar een totaal van € 3,2 mld. in 2016. Dit is een stijging van ruim 2%. Duitsland is de belangrijkste exportbestemming. Van alle kaas die in Duitsland wordt geïmporteerd is 26% afkomstig uit Nederland.

Meer kaas afgezet binnen de EU

De exportwaarde van kaas steeg in 2016 verder naar € 3,2 mld. Tegelijkertijd daalde de import van kaas licht, waardoor er een positief handelssaldo resteerde van bijna een kleine € 2,1 mld. De export naar de EU-landen groeide, terwijl de export naar andere landen daalde.

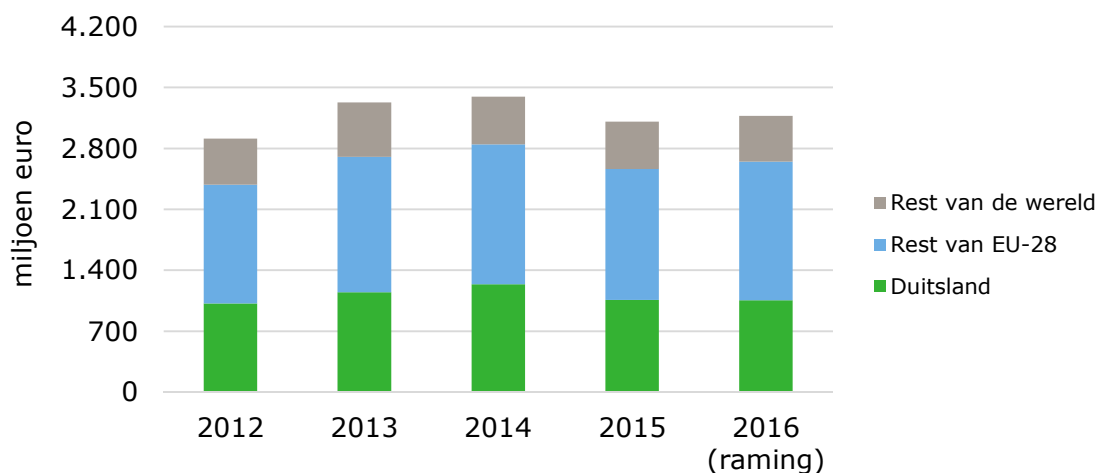


Figuur 1 Import en export van kaas in 2016 naar regio

Bron: CBS, raming nov-dec door CBS en Wageningen Economic Research.

Duitsland belangrijkste handelsbestemming van kaas

De exportwaarde van kaas is tussen 2012 en 2016 met 9% gegroeid van € 2,9 mld. naar € 3,2 mld. Duitsland is de belangrijkste handelspartner met een belang van een derde van de totale exportwaarde. Dat belang is de laatste jaren iets gedaald. Naast een lichte groei op Duitsland steeg de export het meest naar België, de Verenigde Staten, Italië en het Verenigd Koninkrijk in deze periode.

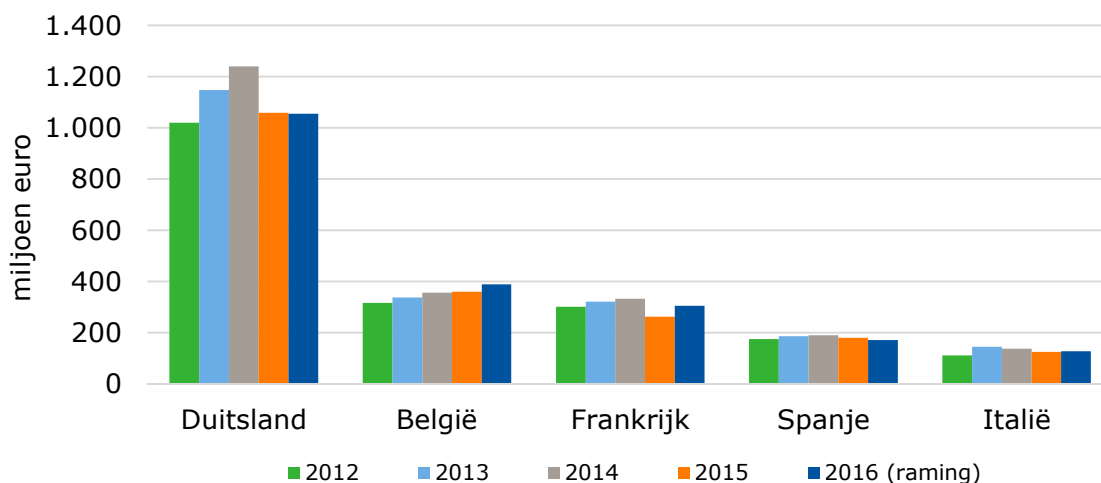


Figuur 2 Export van kaas uit Nederland

Bron: CBS, raming nov-dec 2016 door CBS en Wageningen Economic Research.

Na Duitsland zijn België en Frankrijk de belangrijkste exportlanden voor kaas uit Nederland, beide met een belang van rond de 10% in de totale kaasexport vanuit Nederland. Tussen 2012 en 2013 groeide de export naar Rusland, tot € 230 mln. In 2014 viel daarvan in de tweede helft van het jaar een groot deel van weg door de importboycot van een groot aantal agrarische producten uit de Europese Unie en kwam het jaartotaal uit op € 100 mln. Het wegvallen van de export naar Rusland werd voor het grootste deel opgevangen door een toename naar andere delen van de wereld, maar vanaf 2014 daalde ook de export naar Duitsland en in mindere mate naar Spanje en Zweden.

Duitsland en België zijn ook de belangrijkste herkomstlanden voor de import van kaas in Nederland. Er wordt echter minder kaas geïmporteerd uit deze landen dan dat Nederland daar naar toe exporteert. Voor Duitsland is dit verschil het grootst.



Figuur 3 Belangrijkste exportbestemmingen van kaas uit Nederland

Bron: CBS, raming nov-dec 2016 door CBS en Wageningen Economic Research.

Geëxporteerde hoeveelheid gestegen

Het volume van de Nederlandse kaasexport is wel duidelijk gestegen. Tot en met augustus was dit 13%. Dit blijkt uit cijfers van ZuivelNL. Naar Duitsland werd over dezelfde periode 10% meer kaas geëxporteerd. De grootste stijger in exportbestemming was Frankrijk met een plus van 43%. De prijs van de Nederlandse exportkaas daalde afhankelijk van het land van bestemming tussen de 10 en 20%. De reden voor de stijging van de exporthoeveelheid is dat er in Nederland in 2016 naar verwachting 7,5% meer melk zal worden geproduceerd. Ongeveer de helft van de in

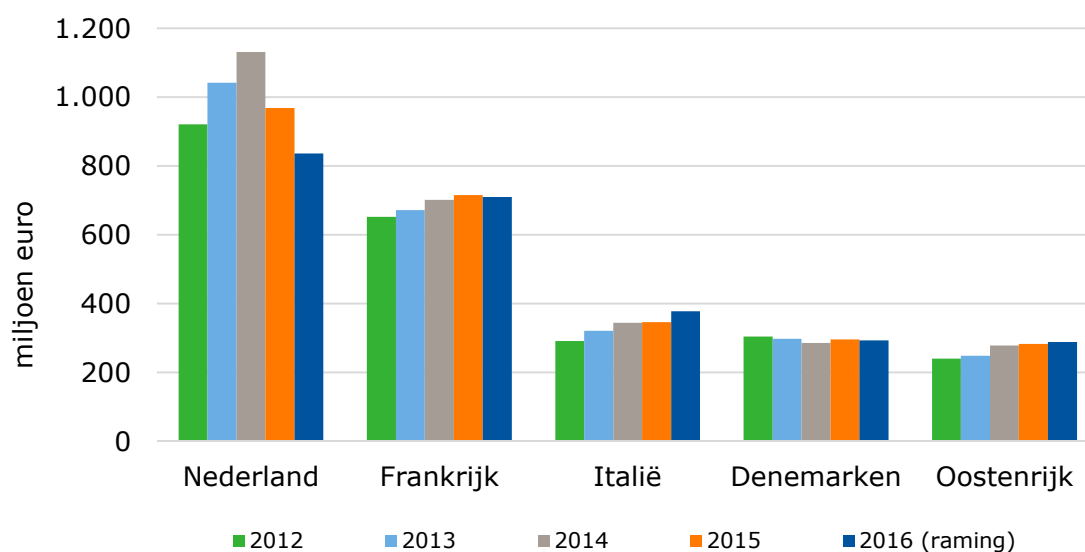
Nederland geproduceerde melk wordt gebruikt voor de productie van kaas. Het is daarom niet verwonderlijk dat er door deze hogere melkaanvoer ook meer melkproducten worden verhandeld of ter interventie (opslag) worden aangeboden.

Interventie kaas

Over een deel van 2016 kon maximaal 16.526 ton Nederlandse kaas voor de particuliere opslag worden aangeboden. Hiervoor geldt een Europese steunregeling. Deze hoeveelheid kaas ligt tussen de 1 en 2% van wat Nederland jaarlijks exporteert. Niet alle soorten kaas komen hiervoor in aanmerking.

Belang Nederlandse import op de Duitse markt onveranderd hoog

Duitsland importeerde in 2016 voor ongeveer € 3,3 mld. aan kaas, wat bijna allemaal uit de EU afkomstig was. De totale importwaarde daalde, volgens deze raming 4% ten opzichte van 2015. Nederland is de belangrijkste handelspartner voor wat betreft de aanvoer van kaas, met een belang van rond de 26% van de totale import. Frankrijk volgt op de tweede plaats, met een aandeel van 22%. In 2016 is het aandeel van Nederland gedaald en dat van Frankrijk min of meer gelijk gebleven in vergelijking met voorgaande jaren. In absolute zin is dezelfde ontwikkeling zichtbaar. Op de Duitse markt groeide verder de import van kaas in 2016 uit de Alpenlanden Oostenrijk, Zwitserland en Italië. Denemarken is met een belang van 9% ook een belangrijke speler op de Duitse markt, maar het aandeel neemt licht af. De rol van Griekenland wordt in de loop van de tijd juist belangrijker. De import uit dat land is klein en maakt in 2016 ongeveer 3,5% uit van de totale import maar is sinds 2012 met 80% gestegen. De import uit Polen en Slowakije is sinds 2012 ongeveer verdubbeld. Het belang is echter klein; minder dan de helft van die van Griekenland.



Figuur 4 Belangrijkste herkomstlanden van de Duitse import van kaas

Bron: Eurostat-COMEXT, raming okt-nov-dec 2016 Wageningen Economic Research.

Er zijn verschillende mogelijke redenen voor de dalende import van kaas uit Nederland sinds 2014. Duitsland is de grootste producent van kaas in Europa. Duitsland consumeert en exporteert zelf ook veel kaas die vergelijkbaar is met de Nederlandse productie. De toegenomen productie van melk ter voorbereiding op het loslaten van de melkquota, het achterblijven van de verwachte vraag uit China en de handelsboycot met Rusland zorgde voor sterkere prijsconcurrentie op de internationale markt na 2014 voor melk, maar ook voor kaas. Het lijkt erop dat door een lagere melkprijs in Duitsland, de Duitse kaas goedkoper wordt aangeboden dan de Nederlandse kaas, bovendien heeft de Duitse consument een natuurlijke voorkeur voor lokaal geproduceerde kaas.

Op Agrimatie bij de [voedselprijzenmonitor](#) kunt u meer informatie vinden over de zuivelmarkt.

Dataverantwoording

Deze publicatie is onderdeel van een serie publicaties die is uitgebracht voor de Grüne Woche, waarbij de staatssecretaris van Economische Zaken traditiegetrouw de eerste schatting van de landbouwexport van het voorgaande jaar bekendmaakt. In de serie publicaties is de bron voor de goederenhandel CBS, waarbij 10 maanden realisatie worden opgeteld bij 2 maanden schatting (over november en december zijn nog geen cijfers bekend). De schatting door Wageningen Economic Research, waarbij CBS heeft ondersteund, is gebaseerd op de procentuele ontwikkeling in de eerste tien maanden van 2016 ten opzichte van 2015 en de realisaties in november en december 2015. Andere bronnen die zijn gebruikt bij de presentatie van Nederlandse cijfers over de goederenexport zijn: Eurostat/Comext (voor de berekening van het belang van Nederland in de Duitse import), Destatis (voor cijfers over de Zuid-Duitse handel met Nederland) en VN/Comtrade (voor de vergelijking van de Nederlandse export met de exporten van andere landen). CBS levert daarbij de Nederlandse cijfers aan Eurostat en de Verenigde Naties. De agrarische export betreft de eerste 24 hoofdstukken van de goederenindeling Gecombineerde Nomenclatuur plus enkele aparte goederensoorten. Zie www.agrimatie.nl voor meer informatie.

Contact

Wageningen University & Research
Postbus 29703
2502 LS Den Haag
www.wur.nl/economic-research

Gerben Jukema
Onderzoeker
T +31 (0)70 335 83 59
E gerben.jukema@wur.nl